

Jedna žena i njezin muškarac **Blankina priča**

Pratila sam bolesnu prijateljicu na fizikalnu terapiju i čekala da obavi preporučene procedure. Velika dvorana za terapije bila je platnenim paravanima podijeljena na zasebne odjeljke; za vježbanje šaka u parafinu, za elektroterapiju na kralježnicu, za masažu mišića, za obasjavanje infracrvenim svjetiljkama, za vježbe na strunjačama...

Jedan je takav odjeljak služio kao zakutak fizioterapeutkinjama. Tu su one između pojedinih terapija dolazile srknuti gutljaj kave, pojesti jabuku, predahnuti ili porazgovarati s kolegicom. Ja sam čekala sjedeći upravo uz njihov odjeljak. Iako odijeljene od nas u dvorani samo platnenim polurazgrnutim paravanom, terapeutkinje su se u svojim stankama ponašale opušteno, kao da u blizini nema nikoga. Promatrala sam živost u dvorani i nehotice slušala njihove razgovore.

Jedna od njih, Blanka, sitna, marljiva i žustra ženica dobro je poznavala sve svoje kronične pacijente. Sa iskrenim zanimanjem ispitivala ih je o njihovim boljkama, o obiteljima, o ovogodišnjem urodu u vinogradu ili vrtu, o tome kada će se im se sin oženiti ili kći udati. Trčkarala je od jedne do druge kabine, namještala elektrode na bolna leđa, masirala natečene zglobove, dodavala vrući parafin u lavor pred jednom gospođom sa zgrčenim šakama. Onda bi se na par minuta povukla iza paravana, do džezve s kavom, srknula gutljaj žaleći se pri tom svojoj kolegici na onoga „svojega“ (zaključila sam – na svoga muža).

Jedan običan život

Oni imaju troje djece, školaraca, podižu ih sa dvije skromne plaće, onako kako najbolje znaju i umiju. Imaju svoje malo gospodarstvo, u štali nekoliko koza, hrane svinju, imaju nešto zemlje koju obrađuju i veliki vrt. Blanka misli da bi joj četvrto dijete bilo previše, da nema više snage za sve što treba učiniti tijekom tjedna, pogotovo ne za odgoj još jednoga malog djeteta. Zato se stalno boji da ne bi slučajno zatrudnjela. A boji se i uzimati tablete protiv začeca, jer to su ipak hormoni. Ona priznaje da je zadovoljna svojim poslom jer voli dinamičan život i voli biti u kontaktu s ljudima. Pripovijeda kako je svoga muža upoznala u vlaku, putujući u srednju školu. Zaljubili su se, hodali nekoliko godina, onda se oženili i skrasili. Franjo je drag i marljiv čovjek, radi u firmi nekakve željezne kalupe za strojeve. Taj čovjek u kući sve zna popraviti, u mnogo toga se razumije. Lijepo se slaže s njezinom obitelji. Ona ga voli, ta izabrala ga je svojevrijem za oca njihove djece... On zna raditi sa poljoprivrednim strojevima, sa životinjama u štali, zna raditi sve poslove na vrtu, zna djecu dobro odgajati i ispravno ih usmjeravati... Sve moguće on zna i Blanka se time ponosi. No s njom, Blankom, s njom nekako ne umije; ne zna s njome živjeti tako da bi ona bila zadovoljna, ispunjena i osjećala se voljenom... To je njezin problem. No, dometne, to je i njihov zajednički problem; samo što Franjo toga nije svjestan.

Unutarnja muka

Ona je zbog toga ponekad i žalosna i bijesna, ali to drži u sebi. Tu svoju unutarnju muku ona nema kome izreći. A najradije bi jednom sve to rekla Franji u lice; no misli kako on to ne bi razumio... I tako je ona već jedno cijelo desetljeće svojega braka uvjerenjena da bi on tu činjenicu trebao razumjeti, to... da žene nisu iste kao muškarci i da su to dva različita svijeta.

Pouke za brak

Prisjeća se Blanka kako su njih dvoje prije vjenčanja pohađali zaručničke pouke u svojoj župi. Tamo im je psihologinja govorila kako su žene i muškarci psihički različiti, no da se moraju jedno drugome otvoriti, razumjeti i prilagoditi, da će se s vremenom naviknuti jedno na drugo. Nakon psihologinje zaručnicima je govorio i jedan uzoran bračni par koji je tada imao četvero

djece. Svjedočili su ti bračni drugovi iz svojega svakodnevnog života kako oni doživljavaju i prevladavaju međusobne razlike. Blanka je tada, kao zaljubljena zaručnica, bila u oblacima. Mislila je kako će njezina silna ljubav prema Franji nadvladati sve te biološke i psihičke razlike među spolovima. I, zaključuje ona, vjenčali su se oni, puni obostrane ljubavi...

I sve bi bilo krasno, samo da nema tih razlika među spolovima; one su ostale poput klina između nje i Franje. Zapamtila je Blanka sa zaručničkog tečaja dosta uputa oko tih razlika; no Franjo je tada više bio okupiran iznajmljivanjem svadbene dvorane, popisom rodbine koju bi trebalo pozvati, dogovaranjem s tamburašima koji su im trebali svirati na slavlju.

Blankina strepnja

Između dva zagriska u jabuku, Blanka svojoj kolegici nadopunjava i još ilustrira svoju priču: Eto, upravo je sinoć namjerno radila po kuhinji, do kasno u noć. Franjo je već davno bio zaspao nakon utakmice, jer televizor imaju u spavaćoj sobi. Ona se kasno i u mraku nečujno uvukla u krevet, misleći kako će se odmoriti nakon napornoga dana. Iskreno rečeno, nije joj više do rađanja djece; svaki put se u bračnom zagrljaju silno boji da slučajno ne zatrudni... Doslovno je rekla da se bila, tiha i sitna poput maloga miša, uvukla u krevet; samo da Franju ne probudi... Čula je njegovo ravnomjerno disanje u snu, skutrila se, lagano prevukla pokrivač preko sebe, sklopila oči i namjeravala konačno zaspati.

Za koju minutu on se pomaknuo, okrenuo k njoj, ispružio ruku prema njezinom dijelu kreveta, posegnuo polusnen svojim toplim dlanom za njezinim strukom... bez riječi, bez poljupca, bez ikakvog nagovještaja... A ona je upravo ovih dana u plodnom razdoblju svojega ciklusa...

I tako to ide, kaže rezignirano Blanka, neprestano već deset godina.

Zaključuje ona da su muškarci „takvi“ i da se tu „ništa ne može.“ Razgovara ona uz džezvu i kazuje svojoj sugovornici kako joj sinoć ništa nije koristilo što je došla u krevet tiho poput miša..., što je utakmica bila davno završila..., što je mislila kako će Franjo, umoran, spavati do jutra... i pustiti je na miru. I sada, dok gricka jabuku za paravanom, i dok ja sjedim gotovo pored nje, ona i opet silno strepi da nije možda sinoć zatrudnjela...

Moja je prijateljica obavila svoje terapije; pomogla sam joj da se obuče. Potom je odšepesala do mogega automobila. Odvezla sam je kući i dogovorile smo se za sljedeću terapiju. Na povratku u svoj stan neprestano sam razmišljala o Blanki, o njezinoj strepnji, o njezinoj priči, a najviše o tome što bi to ona sve rekla svome Franji - kad bi se na to jednom odvažila.

O čemu Franjo nema pojma

Blanka misli da njezin muž nema pojma o razlikama među spolovima. Ona bi tako rado njemu jednom to jasno predočila. Rekla bi mu da je žena nesvjesno podložna mijenama u svojem tijelu i ona na njih ne može utjecati. Te mijene su za nju katkad obogaćenje, a često opterećenje. One su tako duboko usađene da ih niti najveća ljubav prema suprugu ne može nadvladati. Želja za bračnim susretom kod žene ne ovisi samo o njezinim osjećajima, već i o njezinim trenutnim hormonima. Ženina prisutna ili prigušena težnja za suprugovom intimnom blizinom ovisi i o tome kako im je, na primjer, protekao dan. Je li to bio dan ispunjen bliskošću, iskazima obostranoga povjerenja ili pak dan u kojem je svatko od njih radio svoj posao, gotovo ne registrirajući supružnika pored sebe. Blanka je svjesna kako na nju loše utječe ako joj je suprug tih, mračan, hladan, zatvoren, posvećen samo svojem poslu ili svojim hobijima. Ako mu ona tijekom dana nije bila glavno lice, draga i voljena supruga, teško da će to ona moći postati uvečer, umorna, u krevetu.

Kad vrijeme teče sporije

Blanka jasno osjeća da je za buđenje njezine želje za mužem potrebno vrijeme i nježnost, a ne samo trenutni impuls. Kod žene takvo vrijeme teče sporije. Želja za suprugom oblikuje se dulje nego li kod muškarca. Žena se teže odvaja od stvarnosti u kojoj se nalazila do prije nekoliko minuta. Ona, iako već ušuškana u svome bračnom krevetu, u mislima još uvijek pokriva djecu, spušta rolete na prozoru, razmišlja bi li trebalo najmlađem djetetu još jednom izmjeriti temperaturu jer joj se čini da je previše rumeno. Ona još i u krevetu razmišlja je li pripremila tri sutrašnje užine za njihove školarce, treba li sutradan preuzeti automobil sa servisa, je li današnji dan za nju doista završen. Ona ima još mnogo toga za preraditi u svojoj glavi prije nego li se potpuno smiri.

Očekivanja

I kada se tako, nakon svega, sklopča uz svoga Franju, htjela bi od njega dobiti na dar njihovo zajedničko - vrijeme. Ona čezne da ju on razumije i da joj zato pokloni svoje čekanje. Ona bi htjela da joj večernjim poljupcem posvjedoči da mu je draga, da ju voli, da joj ponudi svoje krilo i da tako utone u njegov zagrljaj. Bračna nježnost za nju znači Franjina umješnost da joj obujmi ne samo tijelo, već i njezinu krhku i delikatnu dušu. Ona prije svega čezne iskusiti nježnost istkanu od Franjine finoće.

Altruizam i egoizam

Blanka misli da je partnerska ili bračna nježnost stvorena da bude altruistična. Takvom se nježnošću na primjer brinemo o osobi koja predstavlja našu drugu životnu polovicu. Ta žena svoju ljubav prema mužu doživljava kao nježno i paučinasto zajedništvo, daleko od egoističnoga posezanja za drugim. Njezino poimanje ljubavi je davanje, pružanje, poklanjanje; a ne ubiranje, i ne uzimanje. Ona ne voli naslutiti da će biti iznenada iščupana ili uzeta. Ona želi biti svojevolutni dar, no za to joj je potrebno razumijevanje, vrijeme i ugođaj. A ako nema altruistične nježnosti, tada ne zavlada grubost, već egoizam. U trenucima Franjina egoizma ona osjeća kao da ju on od osobe pretvara u stvar, u sredstvo za postignuće svojega užitka. Tada se čuti kao da je izgubila svoju vrijednu dimenziju, svoju duhovnost, svoje najdublje i najsvetije područje. Zato bi ona Franju u jednom njihovom budućem razgovoru htjela podučiti da ju on, prije ičega drugoga, svojom nježnošću najprije otopi, da ju svojom ljubavlju odvoji od stvarnosti, kako bi mu se tek tada mogla u potpunosti opustiti i darovati.

Prijateljstvo u braku

Ona bi ponekad htjela svojem mužu biti najprije prijateljica, a potom žena. Htjela bi mu izreći svoje najdublje tajne i želje, ispričati mu sva svoja maštanja i nadanja. Htjela bi da joj on, svojim razumijevanjem, omogući prijelaz od prijateljice u družicu, u odanu ženu koja ga voli i kojoj je on potreban. Voljela bi mu reći da ga poštuje, da cijeni njegove duge i napore radne dane. I misli kako bi bilo lijepo kad bi se i on njoj posve iskreno otvorio i izrekao kako mu je potrebna, da ju voli i da je uz nju sretan.

Muški svijet

Blanki je posve jasno kako funkcionira svijet „na muški“ način. Ne izuzima ona ni svoga Franju katkada iz toga svijeta. Kod muškaraca vlada zakon jačega i zakon gospodara. Naslušala se ona i nehotice, na poslu tijekom desetljeća, muških razgovora, njihovih analiza, navika, hvalisanja... Oni, većinom, imaju neke svoje muške postulate: Ako si gladan, najedi se obilno. Ako si žedan, imaj na zalihu „gajbu“ piva. Ako si umoran, strovali se u krevet i spavaj. Ako si žedan ljubavi, budi muško, idi agresivno i direktno, obruši se... bez mnogo okolišanja. Muškarci se u svojim međusobnim pričama uvijek prikazuju pretjerano muževnima, dominirajućima, onima koji vode igru. Kod njih nema govora o ranjivosti, indisponiranosti, nespremnosti, o neuspjehu, čekanju, dozrijevanju... I to im se ne uzima kao mana.

Oni kroz život prolaze po zakonima mehanike; jer oni uglavnom izrađuju ili popravljaju nekakve predmete.

Žene kroz život prolaze po zakonima obzirnosti; jer one uglavnom izgrađuju odnose.

I sve ono kakvi muškarci nisu, takve žene mogu biti ili već jesu: i ranjive, i indisponirane, i nespремne, i neuspješne, i nedozrele i oklijevajuće... I sve se to njima uzima kao mana.

Za eventualni neuspjeh u partnerstvu muškarac će češće optužiti svoju ženu nego sebe. Ona će, tobože, biti kriva za njegovu impotenciju i za svoju frigidnost. Zbog nje će on, tobože, bježati u alkohol i loše društvo u kafićima. Zbog nje će on, tobože, biti primoran plaćati jednokratni, usputni seks, uranjati u pornografiju, prakticirati samozadovoljavanje.

Najposlije, zbog nje će, tobože, njihova djeca izrasti u nezrele i nekompetentne osobe.

Partnerski ili bračni suživot dvoje ljudi sastoji se od tjelesne, osjećajne i duhovne razine. Ako one nisu usklađene, bit će potrebno tražiti i naći krivca. A gotovo se unaprijed zna tko će to biti; onaj tko je slabiji i bojažljiviji, komentira Blanka.

Zaključak

Nekoliko dana uranjala sam u misli o Blankinoj situaciji. Kad bih ja bila neka vlast, kad bih imala moć odlučivanja, ja bih ovu ženu istoga časa postavila za savjetnicu mladim zaljubljenim partnerima ili bračnim parovima. Jer ona izvrsno poznaje arhitekturu života iznutra; ona živo i jasno oslikava dobre i loše aspekte u svojem partnerstvu.

Nju pokreće ljubav i normalnost, a ne impuls ili strast. Ona savršeno razlučuje stanje u kakvom živi od onoga kakvo bi trebalo biti i kakvo ona - priželjkuje. I svjesna je da nije lako u jednoj čvrstoj partnerskoj vezi dosegnuti ispreplitanje dviju duša. I da nije lako stopiti dva bića u istinski jedno tijelo. I da pri tome oboje dobivaju u ljubavi, a nitko ne gubi na svome dostojanstvu.

Uostalom, ta žena se pita samo jedno: Kako je moguće da većina muškaraca... najčešće pojma nema... na koji način pored njih žive... i njihove žene.